РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Дж., второк 14-го вересня 1915. Ч. 108. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, September 14, 1915. N. 108.

МОСКАЛІ ОПОРОЖНЮЮТЬ КИЇВ.

Австрійські війска під Ровном.

Уступлене російського кабінету.

Болгарія переходить на сторону Німеччини і Австрії.

МОСКАЛІ ОПОРОЖНЮЮТЬ КИЇВ.

ПЕТРОГРАД, 11. вересня. — Частинне опорожнюванє Київа відбуває ть ся вже від кількох днів. Наразі перевезено ріжні дорогоцінности і інституції, як бібліотеки, музеї і т. п., в глиб Росії.

Військові власти подають, що Києву не грозить жадна небезпека, але на случай, колиб така небезпека грозила, вчасне опорожненє Києва улекшить російській армії в значній мірі дальші воєнні операції.

Російські військові знавці уважають небезпеку для Києва ще за передчасну. Вони є сеї гадки, що російська армія зовсім певно здержить дальший похід німецьких війск на схід, а в кождім случаю дальший похід неприятеля не міг би відбувати ся скоро, бо кожда ріка, кождий ліс, кожда гора є укріплена.

В послідних часах вже щораз частійше дають ся чути голоси, що війска німецьких союзників мають на цїли здобутє Києва і Одеси, а тимсамим занятє українських земель.

АВСТРІЙЦІ ПІД РОВНОМ.

ВІДЕНЬ, 10. вересня. — На Волини австрійські війска віднесли знова великі успіхи. На захід від Ровна австрійська армія переправила ся через ріку Стубель (лївобічний доплив ріки Гориня) і зближила ся на віддаль стрілу до фортів Ровна. Також і на північ від Ровна австрійські війска переправили ся через Горинь і посувають ся скоро в напрямі Ровна.

Міністерство війни оголосило отсі вісти:

„На захід від Ровна наші війска прогнали Москалів за ріку Стубель і переслїдують їх дальше в безпосередній околиці коло Ровна.

„На північ від Ровна наші війска здобули місточко Деражно (над Горинем, 25 кільометрів на північний захід від Ровна) і загрожують від півночи російській армії, яка має за задачу боронити Ровна."

БИТВА КОЛО ЗБАРАЖА.

ВІДЕНЬ, 11. вересня. — Урядовий звіт австрійського ґенерального штабу подає отсе:

„Австрійські війска, які заняли були Залізці, посувають ся на цїлій лінії в напрямі Збаража. На лінії Тернопіль-Збараж відбуваєть ся тепер велика битва, якої вислїд ще не рішений."

Місто Збараж лежить у віддаленю 20 кільометрів на північний схід від Тернополя.

ЗАНЯТЄ СЕЛА БУЦНЕВА.

ВІДЕНЬ, 11. вересня. — Австрійський ґенеральний штаб подає отсї вісти про успіхи в околиці Тернополя:

„Коло Тернополя австрійські і німецькі війска відперли всі напади Москалів, які одержали на поміч нові значні скріпленя.

„По кровавій і завзятій боротьбі союзні війска здобули приступом сильно укріплені становища Москалів в селї Буцневі, яке лежить на західнім березї ріки Серета (12 кільометрів на полудневий захід від Тернополя)."

БИТВА КОЛО ТЕРНОПОЛЯ ЩЕ НЕ РІШЕНА.

ВІДЕНЬ, 12. вересня. — Урядовий звіт головної австрійської кватири подає отсї вісти:

„Коло Тернополя битва триває дальше. Обі сторони одержують нові сили, боротьба стаєть ся щораз сильнїйшою. Москалям удало ся на захід від Тернополя заняти наші перші окопи і село Должанку. Однак небаром опісля союзні війска одержали поміч і заатакували Москалів з двох боків. Село Должанку відобрано і прогнано Москалів за Серет. Страти Москалів дуже великі".

Село Должанка лежить у віддаленю 10 кільометрів на захід від Тернополя.

СОЮЗНІ ВІЙСКА НАД СЕРЕДУЩИМ СЕРЕТОМ УСТУПИЛИ ЗА РІКУ.

ВІДЕНЬ, 11. вересня. — Головна австрійська кватира подає отсї вісти з галицького терену війни:

„Союзні війска уступили перед перевагою російських війск на другий бік середущого Серета.

„Над долішним Серетом, над Дністром і в Бесарабії загальне положенє не змінило ся".

Як далеко союзні війска уступили на захід від ріки Серету, про се не згадують ані звіти з Відня ані з Петрограду. Тому можна припускати, що відворот союзних війск над середущим Серетом відбув ся лише на малу віддаль і хвилево.

З приводу, що Москалї вже дуже давно не мали щастя, щоб хоч вдержати наступ війск німецьких союзників, отсей хвилевий успіх піднесли вони до ряду дуже великих побід.

—o—

ПОБІДИ МОСКАЛІВ В ГАЛИЧИНІ — ВИДУМАНІ.

БЕРЛІН, 10. вересня. — Відколи цар обняв головну команду над російськими військами, від того часу кождий рапорт ґенерального штабу доносить про велику побіду Москалів в Галичині. Німецький урядовий звіт означує всі вісти про побіди Москалів і про велике число ними полонених Австрійців та Німців яко звичайні видумки.

Німецький урядовий звіт в тій справі звучить:

„Цар стараєть ся свій власний нарід одурити, щоби придусити революційний рух, який чимраз сильнійше розширяєть ся по всій Росії. „Велика побіда" Москалів коло Тернополя належить до тоїсамої кляси „побід", що й „побіда" російської фльоти в Ригськім заливі".

Як звісно, перед двома тижнями оголошено в Петрограді вість (оголосив її урядово президент державної думи Родзянко), що Німці стратили в битві коло Риги 12 воєнних кораблїв. Опісля неправда вийшла на верх: з 12 німецьких воєнних кораблїв зробило ся 8 російських торговельних, які Німці затопили в самім переїзді на се, щоби унеможливити російській фльоті утечу з Ригського заливу.

Таксамо маєть ся тепер справа з „побідами" Москалїв в Галичині. З причини, що Москалям удало ся поздержати хвилево дальший похід війск німецьких союзників над середущим Серетом, голосять вони про великі побіди в Галичині. За тиждень начислили вони вже понад 22.000 полонених Німців і Австрійців.

Повисша урядова телеграма опрокидує вісти про побіди Москалїв в Галичині, вказуючи на причини, які Москалїв змушують до ширеня таких вістий.

РОСІЙСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ПРИЗНАЄ, ЩО ЙОГО УРЯДОВІ ЗВІТИ ЧАСОМ „ЧЕРЕЗ ПОМИЛКУ" МОЖУТЬ БУТИ НЕТОЧНІ.

ПЕТРОГРАД, 12. вересня. — Російський ґенеральний штаб оголосив урядово отсе:

„Загальне воєнне положенє представляєть ся як слїдує: Австрійські і німецькі війска перекидають ся з одного місця на друге, щоби задати нашій армії рішаючий удар.

„Урядовий німецький звіт з 9. с. м. говорить, що вісти, подані в російськім урядовім звіті про полоненє тисячів Німців та Австрійців і про здобутє 30 гармат є неправдиві.

„Головний російський штаб уважає своїм обовязком вияснити, що він після людських сил і о скільно се годить ся з військовими засадами старав ся кожду подію вірно представити. З приводу однак піднеслого настрою, а часто також з причини непевного вислїду воєнних операцій можуть зайти помилки. Тому, щоби можна було з певностию і точностию подати наші успіхи в битві коло Тернополя, російський ґенеральний штаб оголосить точний вислїд битви, скоро лише надійдуть докладні звіти з поля війни".

РОСІЙСЬКІЙ АРМІЇ В ГАЛИЧИНІ ГРОЗИТЬ ПОВАЖНА НЕБЕЗПЕКА.

ЛОНДОН, 11. вересня. — Помимо значних успіхів російської армії в Галичині протягом послїдного тижня, загальне воєнне положенє на полудневозахіднім терені війни ще не зовсім вияснене.

Коли російській армії удало ся, як се доносять урядові телеграми з Петрограду, над середущим Серетом спинити дальший похід німецьких союзників, то на обох крилах російська армія мусїла уступити назад.

З Петрограду доносять, що над границею Бесарабії відбуваєть ся під сю пору нагромаджуванє великих німецьких та австрійських війск, які після здогадів російського штабу мають на цїли розпочатє нового наступу на Бесарабію і Поділє.

Рівночасно на Волини австрійські війска зближили ся вже до кріпости Ровна, до послїдного російського заборола проти неприятеля в його поході на Київ. Здобутє Ровна і занятє зелїзничого шляху Вильна-Ровно буде новим тяжким ударом для Росії і вплине дуже некорисно на дальші воєнні операції російської армії на тім терені війни. Російській армії на случай нової неудачі остане одинокий вихід — уступити на нову природну оборонну лінію, якою є ріка Дніпро.

АРМІЯ КНЯЗЯ ЛЕОПОЛЬДА ПОЛОНИЛА НА ЗАХІД ВІД СЛОНІМА 2759 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 12. вересня. — Урядовий звіт головного німецького штабу доносить:

„Армія під командою баварського князя Леопольда розбила російські війска коло Сельви і зближаєть ся скорим маршом до Слоніма. Війска, які належать до сеї армії, полонили вчера 2759 жовнірів і здобули 11 машинових крісів".

В БИТВІ КОЛО СКІДЕЛЬ НІМЦІ ПОЛОНИЛИ 1500 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 10. вересня. — Німецький ґенеральний штаб доносить:

„Коло Скідель і в области ріки Сельвянки відбуваєть ся велика битва. Німецькі війска взяли приступом сильно укріплені становища Москалів здовж ріки Сельвянки. Протягом одного дня полонили німецькі війска 1.500 Москалів і здобули 7 машинових крісів".

Місто Скідель лежить на полудневий схід від Ґродна.

ЗДОБУТЄ МІСТА СКІДЕЛЬ. — 2.700 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 11. серпня. — Урядовий звіт подає отсї вісти:

„Наступ наших війск в области ріки Сельвянки дає добрі успіхи. Наші війска здобули місто Скідель і доокoличні місцевости та посувають ся скоро дальше наперед. Підчас переслїдуваня Москалів взято 2.700 в полон і здобуто 2 машинові кріси".

ДАЛЬШЕ ПЕРЕСЛІДУВАНЄ МОСКАЛІВ НА СХІД ВІД СЕЛЬВЯНКИ. — 1.963 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 12. вересня. — Послїдний урядовий звіт подає отсе:

„Над рікою Сельвянкою наші війска в кількох місцях переломили російську оборонну лінію. Москалї утікають дальше на схід, переслїдувані нашими війсками. Москалї стратили вчерашнього дня 17 офіцирів і 1946 салдатів в полонених та 7 машинових крісів".

КОЛО ФРІДРІХШТАДТ СТРАТИЛИ МОСКАЛІ 1050 В ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 11. вересня. — Урядовий звіт німецького штабу звучить:

„На полудне від Фрідріхштадт і на схід від Вілкомира наші війска полонили 1050 Москалів і здобули 4 машинові кріси".

НА ЛІНІЇ МІЖ ДИНОЮ А НІМЕНОМ МОСКАЛІ СТРАТИЛИ 1.800 В ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 12. вересня. — Урядовий звіт німецького штабу звучить:

„На боєвій лінії між Диною а Меречом (над Німеном) битви прибирають щораз більші розміри. В останних битвах в ріжних місцях на сїй лінії полонили наші війска 1.800 Москалів і здобули 5 машинових крісів.

МОСКАЛІ НА ПІВНОЧИ УСТУПАЮТЬ НА НОВУ ОБОРОННУ ЛІНІЮ.

ПЕТРОГРАД, 12. вересня. — Російський урядовий комунікат, виданий вчера вечером російським ґенеральним штабом, доносить, що з причини нагромадженя неприятелем переважаючих сил над Німеном, порішено уступити дальше на схід на нову оборонну лінію, поздержуючи однак наступ німецьких союзників.

З північного поля битви доносять, що Німці нагромадили велику силу війск в двох місцях, в яких має наступити переломанє боєвої лінії: на просторі між Динабургом та Вильною і між Слонімом та Пінском.

Вже від довшого часу ломлять собі голови ріжні воєнні знавці про пляни німецького наступу на півночи. Зі всіх здогадів видаєть ся найправдоподібнійшим, що німецькі війска мають на цїли заняти сего року области по ріку Дину (на полудне до міста Динабурка). Відси мала би йти боєва лінія через Мінск до Пінських болот. Головно розходить ся Німцям о се, щоби ще перед зимою мати в своїх руках зелїзничий шлях: Рига-Динабург-Вільна-Барановичі-Ровно.

—o—

УСТУПЛЕНЄ РОСІЙСЬКОГО КАБІНЕТУ.

ПЕТРОГРАД, 11. вересня. — Нині уступив російський кабінет. На його місце буде утворений „коаліційний" кабінет. До нового кабінету війде кількох міністрів із попередного кабінету.

Ходить чутка, що президентом нового кабінету буде М. Крівошиїн, дотеперішний міністер рільництва. Також панує загальне переконанє, що міністер війни Полїванов, міністер для заграничних справ Сазонов і міністер фінансів Барк останутЬ на дальше на своїх становищах.

—o—

СТАНОВИЩЕ НЕВТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ.

БОЛГАРІЯ ПО СТОРОНІ НІМЕЧЧИНИ І АВСТРІЇ.

КОЛЬОНІЯ (НІМЕЧЧИНА), 11. вересня. — Німецька часопись „Кельнїше Цайтунґ" доносить, що болгарське правительство розіслало по всїх часописях в своїй державі комунікат, в якім говорить ся, що Болгарія з економічних і політичних причин правдоподібно буде мусїла небаром покинути своє дотеперішне невтральне становище і стати по стороні центральних держав (Австрії і Німеччини).

Перед трома днями Болгарія заключила умову з Туреччиною, на підставі котрої Туреччина відступила Болгарії зелїзницю до Дедеаґач і доокoличні земельні области.

СОЮЗ ДЛЯ ВИЗВОЛЕНЯ БЕСАРАБІЇ.

ЛОНДОН, 11. вересня. — З Букарешту доносять, що „Союз для визволеня Бесарабії" розпочав в цїлій Румунії дуже живу діяльність, яка має на цїли освобожденє Бесарабії з під російського ярма.

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ І НА ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ!

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодинокє число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.
Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.
Число телефону 498 Jersey City.
AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL
За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописи не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботї, на забавах, на весїлях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідні краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту ціль народну!

"Svoboda" in Canada.

On the 30th day of August, 1915, the Editor of "Svoboda" has sent to the Editor of THE MANITOBA FREE PRESS, Winnipeg, Man., the following letter:

Dear Sir,

In an editorial article, published in the issue of your esteemed paper from August the 25th, 1915, and entitled "Enemy newspapers", the following passage may be found:

"Another newspaper published in a foreign tongue which might well be kept out of Canada at this time is the Swoboda, published in Pittsburg, which has a large circulation among the Ruthenians in Western Canada, and is continually publishing mischievous and dangerous matter."

The author of the article had undoubtedly in his mind our newspaper since there is no other paper of the name of "Svoboda," in the United States, though it is not being published in Pittsburgh, Pa., but in Jersey City, N. J.

I want to call your attention to the fact that the author of the article quoted has injured our paper through branding it as being inimical to Canada's or Great Britain's interests. Now I want to impress upon you that our paper is not inimical either to Canada or Great Britain, but on the contrary, its attitude is thoroughly friendly towards both.

Neither before the war nor during it, did ever "Svoboda" attack, in its articles, Canada or Great Britain. Nor was its behaviour due to any fear, but exclusively to a sincere sympathy to the highly cultured English nation and their love and freedom as this was proved by the fact that many representatives of this nation displayed their sympathies for the 40 millions of that oppressed nationality.

I take the liberty to recall you that in the month of May of this year our paper wrote as follows:

"The Ukrainians in Canada are as good Canadians as the Ukrainians in the United States are good Americans. After they once became citizens of these countries, they make good citizens, and even in the case they were not yet make citizens and live in these countries, there is no doubt that they never did, never do and never will harbor inimical feelings towards these free countries, but, on the contrary, are favorably disposed, and want to remain so, and if they want to stay in these countries, they want also to be their good citizens."

And again some time ago in the issue of "Svoboda" dated Aug. 21, 1915, this newspaper wrote thus:

"The Ukrainian nationality will readily and gratefully accept any helpful hand, from any nation and their authorized representatives, without any distinction to what national group the nation, as state organization, may belong.

"We will be glad and thankful to accept the helpful hand whether it will be offered to us, in our emancipatory efforts, by the German nation or by such freedom loving nations as the English, French, and others. We have no reason whatsoever to be enemies of any nation but those who oppress us. This we declare openly and frankly, and we hope therefore that all cultured nations will protect the 40 million nationality oppressed for centuries."

"Svoboda" is attacking only Russia which mercilessly persecutes our nationality. But even in free England the newspapers attack Russia of to-day, as e. g. the weeklies: New Statesman, The Truth, New Age, and others, expose her barbarism, and even Mr. Ginnell M. P. twice raised his voice to protest against arresting the archbishop Sheptitsky in Lemberg in September of the last year. We recollect the fact thit a Canadian paper, viz. The Catholic Register, from December the 24th 1914, published an article against the arrest of the archbishop Sheptitsky.

In behalf of the emancipation of the oppressed nationalities spoke also the prime minister Asquith, at it also hinted Lloyd George.

How is it possible that the English are allowed to defend us and we are not.

Our attitude towards England and Canada, and to the English people especially, will be dealt with broadly in a special English edition of "Svoboda" which is to be published in near future. Then, we hope, also your prejudice towards us will disappear.

I remain truly yours
Joseph Stetkewicz,
the editor of "Svoboda".

The above letter in Ukrainian reads:
Повисший лист по-українськи звучить:

„СВОБОДА" В КАНАДІ.

Редакція „Свободи" вислала дня 30-ого серпня с. р. до англійського дневника „Ді Манітоба Фрі Прес", який виходить у Вінніпегу (провінція Манітоба, Канада), отсей лист:

Поважаний Пане Редактор!

У Вашій часописи з дня 25-ого серпня с. р. п. з. „**Ворожі часописи**" є такий уступ:

„Инша часопись, видавана в чужій мові, а яку слїд би усунути з Канади в теперішну пору, є „Свобода", котра виходить в Пітсбургу, а яка має великий круг читачів між Русинами (Українцями) в західній Канаді і безвинно друкує шкідливі і небезпечні річи".

Безперечно, що автор мав на гадці нашу часопись, бо вправдї вона не виходить в Пітсбургу, Па., але в Джерзи Сіти, Н. Дж., одначе другої „Свободи" у Злучених Державах нема.

З уваги на те мусимо зазначити, що автор статї зробив нам кривду, вважаючи нашу часопись ворогом Канади або Великої Британії. Наша часопись не є ворогом анї Канади анї Великої Британії, а навпаки симпатично відносить ся до обох.

Анї перед війною анї підчас війни „Свобода" анї разу не виступала анї проти Канади анї проти Великої Британії. Се робила вона не з якого страху, але зі щирої симпатії до висококультурного і свободолюбивого англійського народа, котрого богато представників в останних роках показало свої симпатії для угнетеного в Европі 40-міліонового українського народа.

Ми пригадаємо, що в маю с. р. наша часопись писала так:

„Українці в Канаді є такезмо добрими Канадійцями як Українці у Злучених Державах є добрими Американцями. Коли вони вже є горожанами тих держав, то вони є добрими горожанами, а коли не є ще горожанами, а жиють в тих державах, то нема найменьшого сумнїву, **що вони ніколи не були**, не є і не будуть ворожо настроєні до тих обох свобідних країн, а противно, — настроєні вони прихильно і, коли хотять остати ся, то хотять також бути добрими горожанами обох тих держав".

А знова недавно, дня 21. серпня с. р. „Свобода" писала так:

„Помічну руку український нарід прийме радо і вдячно від кождої нації і її повноправних представників, **без огляду на те**, до яких державних груп та нація (яко державна організація) причисляєть ся.

„Ми радо і вдячно приймемо також помічну руку, коли би вона нам її подали у наших визвольних змаганях, не лише від нїмецької нації, — але і від такої свободолюбної як англійська, французька і инші. Ми не маємо причини ворогувати з жадною нацією окрім тих, що наш нарід угнїтають. Се заявляємо отверто і щиро і тому ми сподїваємо ся, що всї культурні нації станутъ в обороні віками поневоленого 40-міліонового українського народа".

Виступає „Свобода" проти одної лише теперішної Росії, котра немилосердно переслїдує наш нарід. Алеж у лібералъний Англії часописи також виступають проти теперішної Росії (пр. тижневник „Ді Ню Стейтсмен", „Ді Трут", „Ді Ню Ейдж" і ин.), проти її варварств, а навіть посол Гіннел двічи промовляв в англійськім парляменті против арештованя митрополита Шептицького у Львові у вересни м. р. Згадаємо, що і канадійська часопись „Ді Кетолік Реджістер" з 24. грудня 1914, писала проти арештованя митр. Шептицького.

Про освободжене поневолених народів говорив також англійський президент міністрів Есквіт і на тесаме натякав англійський міністер Ллойд Джордж.

Чому-ж Британцям вільно обстати за нами, а нам ні?

Наше становище у відношеню до Англії і Канади, і зокрема до англійського народа взагалї обговоримо небаром ширше у спеціяльнім англійськім числї „Свободи", яке в короткім часї видамо. Сподїваємо ся, що тодї зникнуть і Ваші упередженя до нас.

Остаємо з поважанем

Осип Стеткевич,
Редактор „Свободи".

СПРОСТОВАНЄ „АМЕРИКИ".

В 206 числї (з дня 10. вересня 1915) філядельфійської „Америки" читаємо осе-таке спростоване статї, що була поміщена в 148 числї сеї газети п. з. „Голос Народа":

1) Неправдою є, що п. Семен Ядловський, урядник У. Н. Союза, пишучи осторогу в 60-тім числї „Свободи", органї Українського Народного Союза, мав на метї пускати взагалї якісь страхи на когось, бо його осторога була для остереженя та ознакомленя членів Укр. Нар. Союза і всїх Українців у стейтї Огайо з постановами закона щодо організованя добродійних організацій, подібних до Укр. Нар. Союза (двиі закон для добродійних організацій в стейтї Огайо).

2) Неправдою є, аби колинебудь головні урядники У. Н. Союза приписували собі якесь панованє над українським народом в Америцї, або пхали ся з брудними руками або заболоченими ногами до грецько-католицької Церкви. На се о. Зацерковний не навів жадних фактів, а лише кинув безосновну клевету.

3) Неправдою є, щоби чотирнайцять тисяч членів У. Н. Союза плювало головним урядникам в очи, або погорджувало У. Н. Союзом, а правдою є, що тих 14 тисяч членів, коли виступали, робили се, не розуміючи як слїд справи, як се впрочім було в кількасот инших подібних організаціях у Злучених Державах.

4) Неправдою є, що головні урядники У. Н. Союза здерли послїдну сорочку з руського народа, ссали кров з нього і лишили його безпомічним на старі літа, а правдою натомісць є, що головні урядники У. Н. Союза передовсїм відбирали від членів У. Н. Союза а не від руського народа, вкладки членські, які члени конвенційними ухвалами накладали на себе, а дальше брали за свою працю такі платнї, які ухвалювали їм конвенції, і вкінци не лишили би нікого на старість безпомічним, бо належане до кождої організації залежить від волї кождого чоловіка, тож не уряд У. Н. Союза лишив 14.000 членів безпомічними, лише вони самі, коли виступили з організації.

5) Неправдою є, аби головний уряд У. Н. Союза виганяв членів з У. Н. Союза, а натомісць правдою є, що коли головний уряд У. Н. Союза приспішив звичайну XIII. головну конвенцію, на котрій ухвалено реформу організації, то зробив се під напором стейтових властий, котрі знова напирали на се на основі дотичних стейтових законів, про що вже нераз писалось та, що стверджували вже і люди зпоза головного уряду У. Н. Союза. Невіруючі можуть віднести ся до властий, на котрі головний уряд покликував ся в своїх справозданях. Як обовязком є кождого чоловіка, так само і головних урядників — остерігати людий чи своїх членів перед людьми, котрих цїлию є: рити і розбивати, а також перед ловленем людий в сітку, на яку закони не позволяють. Вкінци так само обовязком урядника є наклонювати людий до організації, при котрій він працює і за се йому ніхто не може робити закиду.

6) Неправдою є, що Укр. Нар. Союз не хоче сповідї, не хоче грецько-католицької віри; не хоче сьвятого хреста на очи видїти, а правдою є, що хто як хто, а Союз се одна з організацій, коло котрої, почавши від її основаня, гуртувало ся все церковне житє, а як коли були перепалки з грецько-католицьким сьвященством, то не зза віри, а з причини їх господарки чи виступів у народній політицї, яка є цїлком окрема від церковних чинностий сьвящеників.

7) Ложию є, що головні урядники У. Н. Союза спровадили собі під бік „Гайдамаків" до помочи. О. Зацерковний не оправдав сеї клевети жадним фактом, як також не оправдав жадним фактом дальших своїх напастий та обид, які кинув на честь і характер головних урядників У. Н. Союза, та на минувшість урядників, закидуючи їм черненя членів У. Н. Союза, сьвященства, епископа, церковних наук, духовних оцтів і т. п. Коли о. Зацерковний кинув обиду на головних урядників У. Н. Союза за їх минувшину, повинен був сю минувшину тих урядників представити. Дальше повинен був о. Зацерковний поперти доказом свій закид, що головний уряд У. Н. Союза будував „рай без попа і пана, без Бога і церкви".

8) Ложию є, що Укр. Нар. Союз упав; ложию є, що головні урядники його зруйнували; ложию є, що головні урядники не будували У. Н. Союза на тривких камінних основах; ложию є, що головні урядники виректи ся Бога і ложию є, що головні урядники повикидали з У. Н. Союза все те, що могло би нагадувати грецько-католицьку віру, як: сповідь, всї хрести і т. д. Натомісць правдою є, що: перше, — переведенє реформи XIII. головною конвенцією поставило організацію на ноги; друге, — коли головні урядники бачили, що по стейтах входять в житє нові закони про добродійні організації, наклонювали делєгатів вже на конвенції у Вілкесбери, Па., до реформи; третє, — о. Зацерковний не доказує жадним фактом, котрий або котрі головні урядники виректи ся Бога; четверте, — о. Зацерковний не доказав жадним фактом, котрий або котрі головні урядники викидали з У. Н. Союза все те, що могло би нагадувати грецько-католицьку віру, сповідь, хрести і т. д. Чи о. Зацерковний гадає, що грецько-католицьку віру тільки параграфами можна чи треба нагадувати?

9) Ложию є, що п. Ядловський і прочі урядники У. Н. Союза зїли У. Н. Союз, як також ложию є, що головні урядники самовільно господарили в нїм або провадили послїдну конвенцию після своєї волї, — а натомісць правдою є, що коли п. Ядловський або другі урядники У. Н. Союза обстаьали або поставились за реформою, то робили се під напором стейтових законів, бо бачили, що розметова система грозить не виступленєм 14 тисяч членів, а цїлковитим розбитєм цїлої організації; дальше правдою є, що анї головні урядники не провадили конвенції анї головні урядники не ухвалювали кар на делєгатів анї не карали їх, а робили се самі делєгати, бо вони вибирали собі конвенційного предсїдателя і вони ухвалили наложити на себе кари.

Щодо дальших закидів в сїй статї о. Зацерковного мимоволї мусимо прийти до переконаня, що о. Зацерковний в кождім реченю руководив ся лишень злобою, бо не можна инакше зрозуміти його виводів, коли він вмішав до сего епископа, котрий не є членом У. Н. Союза і послїдними часами не мішав ся до сеї організації, — коли пише, що реформа не була приготовлена анї люди до неї, хоч про се говорилось на конвенціях і писалось по часописях, коли пише, що як сьвященики мали доступ до урядів і господарки в У. Н. Союзї, то було все добре, хоч тим сьвященикам ніхто не боронив і не боронить і днесь бути урядниками та і днесь вони є в урядах тої організації.

Неправдою є, що У. Н. Союз є „Інтернаціональним Збіговиском", бо висною є річию, що цїлию тої організації є зєдинити всїх Українців в Америцї без жадної ріжницї щодо політичних переконань чи релїгійних віроісповідань.

Вкінци треба додати ще се, що неоправданою є нічим інсинуація о. Зацерковного, що буцїм то тому, що організація У. Н. Союза стала на чисто національнім ґрунтї, приняла вона патент нищити грецько-католицьку віру, сьвященство і церков; противно, ставувши на національнім ґрунтї, організація Український Народний Союз дбає і боронить всего того, що є національним добром українського народа, отже і грецько-католицької віри.

ВІСТИ ЗІ ЛЬВОВА.

Д-р Кость Левицький, голова українського парляментарного клюбу, Народного Комітету і Загальної Української Ради, був в днях від 29. липня с. р. до 2. серпня с. р. у Львові, щоби порозуміти ся з львівськими українськими діячами, згуртованими тепер в Комітетї Українців міста Львова, щодо полагоди деяких біжучих справ і поінформувати сей комітет про нашу дїяльність у Віднї. В четвер дня 29. липня с. р. відбуло ся у Львові засїданє згаданого комітету і принагідних гостий під проводом радника Юліяна Січинського, на якім д-р Кость Левицький здав звіт про роботу наших орґанізацій у Віднї. Над звітом була широка нарада; піднонено ріжні справи, звязані з нашим теперішним положенем у Львові і в краю. В слїдуючих днях д-р Кость Левицький мав наради з начальниками військових властий у Львові і виєднав у них позволенє на поворот членів редакцій „Дїла"

МИКОЛА МИКОЛАЄВИЧ НА КАВКАСЬКІМ ФРОНТІ:

— Га! дав менї цар воєнний плян проти Туреччини і каже: Бий завзято Турка-бісурмена! Та пляном самим?! А де гармати, а де амуніція, а де військо? На папери воно є, але хиба і побіди там лишать ся!...

NIKOLAI NIKOLAYEWICH AT THE CAUCASUS FRONT:

— The Tsar has handed me this plan saying: Go on and win! Yes, but how? Where are the soldiers, the guns, where is the ammunition? Of course, on the paper they are! Perhaps you do not wish my victory elsewhere?

і „Свободи" і членів управ українських краєвих товариств наукових, просьвітних і господарських, які в найблизшім часі вибирають ся до Львова, щоби підняти правильну роботу в сих товариствах. Кромі того відбув д-р Кость Левицький наради з тими нашими Львовянами, які під сю пору провадять наші товариства і взагалі ведуть провід в громадянськім житю і дав їм потрібні поясненя і вказівки. В неділю 1. серпня с. р. відбула ся друга нарада Комітету Українців міста Львова, на якій д-р Кость Левицький повідомив присутних про свої заходи у місцевих львівських властий щодо піднесених на першій нараді домагань. Опісля радили над потребою дальшого видаваня „Українського Слова" і цорішили утворити приватну спілку, котра має зібрати гроші, потрібні на дальше видаванє „Українського Слова". Утворенєм такої спілки має заняти ся радник Юліян Січинський. Разом з д-ром Костем Левицьким були у Львові наші парляментарні посли д-р Сидір Голубович і Володимир Сінгалевич.

(З віденської „Свободи").

ЦІЛИЙ НАШ КРАЙ — ОДИН ЦВИНТАР.

Там, де колись цьвіли цвітки —
Біліють ся сухі кістки.

Де діти грали ся в хатах,
Чатує біль, кочує страх.

Де землю краяв срібний плуг,
Там оре смерть по Сян і Буг.

Там оре смерть, страшний ратай,
Їй все одно — зима чи май.

Їй все одно — дитя, старець,
Що ступить крок — то гріб і мрець.

Що ступит крок, що ступить два,
Валить ся дім, горить трава.

Идуть з димом стоги і хати...
Що можеш ти? — Що можеш ти?...

Цілий наш край — один цвинтар —
А деж грабар? А деж грабар?

Здалека він до нас ішов
Горнути трупи, лити кров.

Гадав собі, що в одну мить
Житє краю застановить.

Хотів народ наш сей опир
Загладі видати на жир.

Та хоч ширив кровавий страх,
Житє скривалось в попелах.

І на могилі в день весни
Сиротам снились предків сни.

Побачив — ради він не дасть:
Житє народу — Божа власть.

Даремний труд і — рад не рад —
З лопатою вернув назад.

Богдан Лепкий.

ОЛЕНА СІЧИНСЬКА.

(Посмертна згадка).

З занятої ще Москалями частини Галичини продерла ся до нас сумна вістка, що **Олена Січинська, мати Мирослава Січинського, померла в селі Гадинківцях, гусятинського повіта.** Близших відомостий про безпосередну причину смерти, про час, то-що недостає нам цілком. Може бути, що житє Покійної впало жертвою насильства з московської сторони; може бути одначе, що в шістьдесятім році згасло спокійно, як догорівший огонь...

Се наші здогади, але одно певне, що останні місяці житя Покійної були для неї найбільше тяжкими, найбільше болючими, найсумнійшими хвилями в її житю. Доля не жалувала покійній Олені тяжких, болючих ударів. Дорога її житя значила ся тяжкими хрестами болю. Під тягарем тих хрестів хилило ся слабе жіноче тіло, але сильний дух находив собі покріплене і піддержку в тім, що трагічні події, які ранили серце жінки чи мами — несли рівночасно умови і душі сеї щирої Українки, потіху і розраду в надіях на корисний зворот в долі цілого народу. Отсі надії на поправу долі цілого народу вязали ся з трагічними випадками в найблизшій родині Покійної і лагодили її біль тим, що рівночасно її суспільні, патріотичні почуваня захоплювали ся виглядами на **красше завтра** — нашого народу. Сього моменту недостало саме в останних хвилях житя Покійної. **Її біль і сум, який з причини московського наїзду мусіла Покійна переживати, — лучив ся і вязав ся з болем і сумом цілого українського народу.** Останні місяці свого житя Покійна проживала на східних окраїнах Галичини, всього три милі від Збруча. Там найскорше вступила нога московського наїзника і найдовше він там держить ся. Від Золотої Липи і від Дністра за-далеко до Гдинковець, щоби могла бути Покійна зачути гук освободжуючих гармат. Умерла з тим трагічним болем в серцю, що смертельний ворог України загорнув під свою владу і той кусок української землї, де українське народне житє мало захист. Коли не якесь дике насильство московського салдата або охранника нагло перервало житє Покійної, — то напевно скоротив його той великий трагічний біль, що тим страшнійше ранив Покійну, бо був всенародним болем України.

В попівській родині Корніїв поміж кількома сестрами і братами родила ся Покійна на галицькім Поділю 1854. року. Рідка, незвичайна краса старинної Римлянки лучила ся вже у молодої дівчини з великою інтелігенцією, твердою енергією і майже полудневим темпераментом. В 1875. році злучили ся Олена Корніївна і Микола Січинський до спільного житя. Микола Січинський вийшов з львівського духовного семинара яко ідеаліст, захоплений до глубини душі українською національною думкою, готов цілу свою молоду силу віддати народній справі в послугу і зараз яко молодий сотрудник розпочав свою культурну та політичну працю серед народа. В Олені найшов собі щиру, також публичними справами захоплену товаришку і помічницю. Хто знає долю тих наших сьвящеників Українців, що в вісімдесятих роках опускали семинаріяльні мури, переняті ідеями того народовства, що в нас в Галичині було чимось подібним до російського „народнічества" і „шествія в народ" та носило ціхи „хлопоманства", — тому не треба пояснювати, яке тяжке і з матеріяльного і з морального боку було житє Олени і Миколи Січинських. Молодий піп, що не тільки признавав ся до українства, але по своїм силам працював публично для української справи, мусів нераз разом зі своєю родиною терпіти голод в дослівнім значіню, бо польська шляхта, в котрої руках є обсада грецько-католицьких приходств, не пускала таких попів на добрі парохії; вся духовна єрархія у нас в Галичині була тоді, як не москвофільська, то „твердо"- та „червоно-руска", що Українців не терпіла на перехід. Такі-ж самі були майже всі довкола „сусіди", себто величезна більшість попів і тому молодий піп Українець жив між своїми товаришами заводу цілком відчужений, переслідуваний з гори, висьміваний окруженєм. Треба було сильних характерів, спосібности жертвувати особисті і родинні інтереси, сили передержати і перенести усі ті моральні і матеріяльні незгодини! Легко зрозуміти, якою цінною товаришкою житя для такого чоловіка була жінка, що не висувала на перше місце своїх вигід і потреб, потреб і вигід родини, а противно, нарівні з мужем так захоплювала ся справою, що нераз забувала на се, що в тих сферах уважало ся першим і одиноким обовязком жінки.

А саме такою була покійна Олена. Назва „суфражетка" значно пізнійша, а надто деякими виступами потрохи скомпромітована, але Покійна була жінкою того власне типу. Своєрідні наші обставини не позволили їй стати суфражеткою на широкім публичнім поли, зате була нею в тіснійшім крузі приватного й родинного житя. В тім дусі виховувала діти: шість доньок і двох синів, ті ідеї пропагувала устно в крузі своїх знайомих. Публичних виступів в житю Покійної було небогато, але саме публичні справи були змістом її духового житя. Як її образованє пійшло би було иншими шляхами, — могла би була вона стати перворядною публіцисткою; коли би жіноцтво мало в нас виборче право, була би на певно засідала в парляменті. На Покійній бачимо, як богато вроджених талантів минає ся з придроним своїм покликанєм ізза твердих обставин житя. Житє Покійної було тверде і непереможною своєю рукою завдавало їй болючі удари без милосердя. З початком девятьдесятих років переведено в нашій галицькій політиці польсько-українську угоду. Микола Січинський був соймовим послом і діяльним учасником тої угоди. Вірило ся тоді у нас, що настане „нова ера", — ера користий, здобутків і поширеня прав українського народу. В 1894. році спав перший болючий удар на Покійну: стратила мужа, остала вдовою з осьмеро дрібними дітьми. Та в тім тяжкім горю розрадою і піддержкою для прибитої вдови була віра, що муж разом з иншими українськими політиками дали почин до нового, красшого і ліпшого житя для українського народу. В 1909. році новий удар: найбільше люблений син Мстислав, гордість і надія мами-вдови, розстав ся з житєм так нагло і ненадійно, що, здавало ся, мама не пережиє того болю. Але тут показало ся, що та звісна нам хиба з оповідань про римські матрони. Слухати на власні уха двократного вироку смерти на одного... мама любила Мстислава не тою звичайною любовою до своєї дитини, але любовю ширшою, усуспільненою — любила свого сина, котрий в такім молодім віці, в двайцятім шестім році житя умираючи, лишив своїй опечаленій мамі своє вже добре заслужене, звісне, загально шановане імя. А потім другий син Мирослав двома вироками львівських судів присяглих два рази засуджений на смерть. Ще за безмірна сила, кого сина, чути страшні зелізні слова вироку, розуміти їх зміст і значінє і не зломити ся в материнськім болю! **Хто бачив Покійну тоді, того переходили дрожі перед тим скаменілим в німій повазі висловом національної гордости, перед тим застрашуючим своєю холодною рівновагою почутєм народного обовязку у мами, що тратить такого сина.**

Усі ті переживаня не зломили Покійної. Худе, правильне лице орало ся зморщками болю і терпінь; волосє сивіло пасмами; худорлява стать хилила ся долів, **але дух все кріпший, все живий і рухливий, думки ніколи не спрямовували ся у власне нутро до зболілої душі і пораненого серця, все огортали ширші горизонти ближних своїх, свій нарід, його будучність.** Певно, з сумними болючими думками про нещасну долю народа під загрожуючим йому опанованем московщиною зійшла з сього сьвіта.

Володимир Темницький.

(З „Вістника Союза Визволеня України").

НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛА В УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

Віденська „Свобода" (ч. 26—27.) пише:

Дня 23. липня с. р. відвідав австрійський наслідник престола архикнязь Карло Франц Йосиф корпус фельдмаршал-ляйтнанта Гофмана над Золотою Липою, в якого рядах борють ся від місяців Українські Січові Стрільці. Відвідини престолонаслідника тривали кілька днів і тоді високий гість мав нагоду вдруге стрінути ся з нашими Стрільцями, з котрими перед пів роком стрінув ся на Угорщині підчас зимових боїв в Карпатах.

Повне заінтересованє і прихильність для наших борців заявив престолонаслідник тим, що довшою розмовою відзначив Українців (так звичайно зовуть в корпусї наших Стрільців), котрі при відвідинах уставили ся під командою отамана Гринька Коссака безпосередно в найблизшім сусідстві боєвої лінії. При сій нагоді архикнязь вказав кілька разів на хоробрість, з якою Стрільці били ся підчас цілого походу, памятаючи на свої обовязки та вірність для цісаря і вітчини. Вкінци зазначив, що бажає їм і на будуче найліпших військових успіхів і заявив, що український нарід подивляє їх діла та славить їх яко героїв.

Опісля відзначив престолонаслідник розмовою официрів і четарів, між иншими сотника Василя Дідушка та четарів Труха і Яримовича, а відтак особисто декорував вісьмох Стрільців, котрі своєю хоробростю здобули собі відзначеня. Також відзначив архикнязь розмовою і тих Стрільців, котрі за свої давнійші оружні подвиги вже здобули собі відзначеня, між иншими і кадета-спіранта панну Софію Галечко, котру за успішний провід патрулям серед найтяжших обставин відзначено срібним медалем хоробрости.

Перед відходом висказав архикнязь Карло Франц Йосиф ще кількакратно слова признаня за відважну поставу і хоробрість Стрільців та удав ся відтак до найблизших військових відділів серед невмовкаючих окликів: — „гох", „ельєн", „слава", серед одушевленя присутних жовнірів і Українських Стрільців, котрі вже другий раз витали у своїм крузі наслідника престола і чули від нього горячі слова признаня та заохоти до дальшої боротьби проти відвічного ворога Українців.

ГАСЛО.

(Правдиве).

Було се сьогорічного Великодня в одним більшім місті російської Польщі.

Службу в місци повнили там галицькі „ляндштурмани".

Зібрало ся нас кількох офіцирів Українців, — самі старі „ляндштурмісти", з то два адвокати, один лікар, два гімназіяльні професори. Ходимо та сумуємо. Згадуємо на чужині нашу Галичину й журимо ся, що там ще Москаль господарить.

Вечір, темно, нічогісінько не видно.

Нараз чуємо: „Стій! Хто там? Гасло?" — крикнув вартовий і звернув до нас готове до стрілу оруже.

Ми здеревіли, ніхто з нас не знав, яке на той день гасло!

— „Христос Воскрес!" — гукнув вартовому один з нас, старший вже адвокат зі Станиславова.

„Воістину Воскрес!" — відповів вартовий, знимаючи шапку і хрестячись. — „Дякую за добре своє слово. Я панів не спізнав! Пассір!"

Ю. Е. О.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Лист з села Сквіртне, повіт Горлиці, писаний дня 3. серпня 1915 до Тараса Хвалика в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Дорога моя Кумо і Куме! Ваш лист, який ішов сюди 9 місяців, я отримала і дуже ним утішила ся. З великої радости я аж розплакала ся. Тепер все той лист читаю, бо мені здасть ся, що з Вами бесідую. В нас тут є розмаїті новини. Цілу зиму були великі битви. В нашім селі не було страти ні в людях ні в маєтку, але по других селах були великі пожарі. В Регетові згоріло до 60 хиж, а так само в Гладишові. Нарід позістав без хліба і без худоби; нема що посіяти ані посадити. Така тут буда, що і за тиждень я би її не описала. Через цілу яр (весну) була сильна посуха — ані краплї дощу. Котре зерно посходило, то зараз пожовкло і ані од землї не видно. Доношу Вам, що мати Семана Дзендрана ішла зі Смерекївця до Регетова через поля коло декунків і трафила на бомбу, котра її дуже покалічила. Повидирало їй твар і вибило очи, а вона стала така синя як зелїзо. Іще жила 11 днів і померла у шпитали в Санчи. Ще Вам доношу, що мені зрабували з куфра всї лахи. Більше в нас не чувати нічого. Люди покус (потрохи) вмирають, а женити ся не женять, бо не є (нема) кому. Дуже ся мі за Вами всїма цне і дуже ся мі снисте все, же іду на весіля, на кстини (хрестини), десь ся забавляме, співаме. Я ся обуджу, а я на постели. Прошу ся не гнївати, же так паскудні написано, бо яки писар, таке писаня і ще до того-м атраменту не мала ани пера; в нас не так купити, як ся здає. Бивайте мі здорови! — Анна Жила і діти: Оленка і Джулька (Юлія).

II.

Хвальна Редакціє „Свободи"! Прошу помістити зміст письма, котре я дістав зі старого краю з села Сьвяткова Велика, повіт Ясло, від жінки свого брата Івана. — Д. Капітула з МкАду, Па.

Коханий Брате! Лист від Тебе отрималам, за котрий Ти сердечно дякую. Доношу Ти, же ту велика біда була, що чоловік заледво жиє. **Сьвяткова спалена по школу (то є пів села) — спалили Москале.** І було би вшитко ще яко-тако, як би Москале були не забрали Івана. Взяли єго до Росії і не знаю, що ся з ним діє: чи жиє чи нїт. **Вшитко Москале зожерли, же теперки не є ани що їсти. А що страху ся ми наїли, то ледво же ся жиє.** Мати зі страху і з гризоти померла в тиждень по Великодню, а Івана Москале взяли на самий Новий Рік. Я тепер зістала сама з дітинов і не можу собі дати ради. Не моглам ани посіяти ани не було що. **Івана Москале взяли тільно через людий, бо зачали на нього бити і наскаржили, що він єсть „Українец" і про то єго взяли.** Наколи жиє, то мишлю, що поверне, але певно аж по війні. Корову єдну затрималам і коня, а **дві корови і два бики то Москале взяли і ледво мені пару рублїв шмарили. Каждому позабирали і навет декому не заплатили ничого.** Поздоровляю Тя дуже красні і сердечні я жена Івана, Твоєго брата, і поздоровляє Тя дуже красні і сердечні Твоя сестра Юлька. А як можеш, коханий Брате, то мені пришли пару грайцарий, бо і не маю з чого жити. Дякую сердечні за лист і прошу о прудкий відпис. — Рузя Капітула.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Присилали дальше:

528. Піксгіл, Н. Й. На братськім мітінгу промовив горячо до членів Братства председатель п. Андрій Бігуняк і попросив їх о жертви для бідних голодуючих у старім краю. Збіркою заняв ся п. Антін Астраб і на його руки зложили свої лепти отсї добродії: Андрій Бігуняк, Ілько Фецич, Михайло Петришин і Варвара Бекера по 50 цнт.; Андрій Астраб, Антін Астраб, Гаврило Астраб, Петро Якимик, Киприян Астраб, Петро Бігуняк, Стефан Боболя, Теодозій Боболя, Анна Астраб, Пелагія Тижбір, Марія Білик, Павло Іваник, Емілія Жидик, Стефан Бирна, Антін Бігуняк, Тома Станевич, Евфрозія Пузина, Февронія Астраб і Марія Серафин по 25 цнт.; Анна Михальчик 15 цнт.; Марія Михальчик, Юрій Моренгуй і один Жид по 10 цнт. Разом $7.20. — На хрестинах у п. Киприяна Астраба зібрав п. Андрій Астраб $2.45. — Загальна квота **$9.65**

529. Ню Кенсінгтон, Па. На хрестинах у п. Петра Любчика жертвували на бідні вдови і сироти у старім краю слідуючі гості (збіркою заняли ся пп. Александер Лисий і Василь Лобур): Василь Дмитрів 75 цнт.; Александер Лисий, Петро Зілінський, Микола Ріпник, Дмитро Глемба і Стефан Качмар по 50 цнт.; Іван Настин 30 цнт.; Василь Лобур, Павло Скочиляс, Петро Кузьмиха, Михайло Ясний, Олекса Польний, Петро Волошинович, Іван Добуш, Іван Боднарчук, Іван Загалюк, Андрух Лобур, Марцін Ковюра, Лука Гальва, Петро Любчик, Олекса Іванчишин і Андрух Польний по 25 цнт.; Михайло Боднарчук 15 цнт.; Стефан Лобур 10 цнт. Разом $7.55. За пересилку заплачено 10 цнт. — Остало **$7.45**

530. Торонто, Онт., Кан. Хвальна Редакціє! Дня 4. серпня 1915 відбуло ся в нас в Торонто заходом о. Боярчука і кружка аматорського аматорське представлене „Свекруха". Публика зібрала ся досить численно і з великим заінтересованєм слідила перший акт, котрий наші славні аматори віддали знаменито. Між першим а другим актом виступив о. Боярчук перед зібрану громаду (а ніхто сего не надіяв ся) і в коротких а горячих словах представив недолю наших братів в Галичині під сю пору і заохотив до жертв на „Фонд визволеня України". Коли перейшов всї сидженя, в капелюсї найшло ся $29.71. З уваги, що не всї парохіяни були присутні на представленю, слідуючого дня в неділю на оголошеня еще раз пригадав наш парох народови ту красну і взнеслу ціль, а вислїд сего був такий, що при кінци Служби Божої зібрало ся еще $12.14, що творить разом $41.85. Щоби вийшло кругле число, о. парох додав від себе $2.15 і в такий спосіб повстала квота **$44.00**

Хвальна Редакція зволить ласкаво приняти сю малу лепту від торонтоньских Українців і помістити се у своїй славній часописи.

Торонто, Онт., дня 7. IX. 1915.

Іван Бабій, Стефан Приходa.

531. Торонто, Онт., Кан. Іван Чумак жертвував **$0.75**

532. Гамтрамк, Міш. Сьвітла Редакціє! Слідуючі жертвували на Фонд визволеня України: Кость Яцишин $2.00; За виграні „кенди" $1.20; Н. Н. $1.00; Антін Красіцький, Яцко Прихідко, Гриць Шило, Параня Дідич і Евстахій Піхурський по 50 цнт.; Михайло Сеник, Левко Проць і Микита Паранюк по 25 цнт.; Анна Лаврів, Параня Гузик, Йосиф Пуздровський і Григорій Бабський по 10 цнт. — Разом **$7.85**

Прошу се оголосити в часописи, щоб люди виділи і певні були. — З поважанєм, Сьвященик.

533. Велянд, Онт., Кан. Михайло і Антін Твердохліб жертвували на Фонд визволеня України по $1.00. — Разом **$2.00**

534. Ормрод, Па. На іменинах п. Бартка Калецького жертвували на Фонд визволеня України слідуючі добродії: Бартко Калецький і О. Марущак по 50 цнт.; І. Старжецький, А. Гриців, І. Заневич, С. Скаліш, М. Куцак, І. Околович і С. Паранька по 25 цнт. Разом $2.75. За пересилку заплачено 10 цнт. — Остало **$2.65**

535. Бавнд Брук, Н. Дж. На хрестинах у п. Василя Резніка зложили на поклик В. Возьного і В. Гаврицкова на Фонд визволеня України отсї добродії: В. Возьний $1.00; П. Когут, П. Худик, І. Мілєщук, І. Худик і Ю. Бігус по 50 цнт.; А. Промовляйко, М. Радчук, С. Закалюк, В. Гаврицків, В. Гораль, М. Міняйло, М. Гурин, Г. Геба, І. Назар, М. Резнік, І. Лїкович і В. Резнік по 25 цнт.; М. Покотило 20 цнт.; П. Хитрик 15 цнт. — Рівнож зложили на тусаму ціль на зазив В. Возьного і С. Закалюка в місцевости Менвіл, Н. Дж., на хрестинах у п. С. Закалюка отсї добродії: С. Закаюк і П. Костик по $1.00; І. Куций, П. Гевко, Л. Возьний, Г. Заборський і Г. Гладун по 50 цнт.; Г. Лоха, О. Грех, М. Лисий і Анна Вішик по 25 цнт. — Разом **$12.35**

Отсим маємо честь подякувати як найщирійше всім Вп. жертводавцям за їх щедрі жертви для нашої Неньки України і просимо заінтересувати ся сею справою і на дальше. Можливо, що в недовгім часі при догідній хвили зложите подібну або і більшу суму. Отже в надії; дорогі Брати, на красшу будучність, за котру мусимо спільно дбати, засилаємо Вам всїм дружне гаразд! — В. Возьний.
Сума оголошена в сїм числї „Свободи" виносить $86.70.
Оголошено в ч. 107 „Свободи" $21.773.99.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $21.860.69

НОВИНКИ.

ЩЕДРИЙ ЗАПИС.

Померший перед місяцем у Відни **д-р Теофіль Дембицький**, адвокат з Коломиї, розпорядженєм послїдної волї з 1912 р. записав більшу часть свого майна на українські народні цілі. Свою **маєтність Белелую коло Снятина, вартости около пів міліона корон, записав покійней Науковому товариству імени Шевченка у Львові** з тим, що з доходів сеї маєтности має товариство давати кождого року найменьше 1.500 К яко стипендію для одного з молодших українських вчених, які хотять віддати ся окремим студіям на заграничнім університеті, а решта остає до довільної розпорядимости виділу товариства. Кромі того для товариства „Просьвіта" у Львові записав 20.000 К яко стипендійний фонд, а всї українські товариства в Коломиї одержали більші записи на свої цілі. Є се найбільший запис, який доси фундовано на українські цілі в Галичині.

—o—

НА СИБІР.

Вивезених з Галичини висилають московські власти на Сибір і в инші околиці. Перед кількома днями виїхав з Києва осібний поїзд, який вивіз галицьких заточенців до ріжних губерний Сибіри. В пятьох днях 4000 вивезених з Галичини вислано до губерний, положених над Волгою, 2400 з них вислано з Києва й околиці до катеринославської губернії, де примушено їх до праці в донських копальнях.

(З віденської „Свободи").

ПОЗДОРОВЛЕНЄ „СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ" З НАГОДИ ЗДОБУТЯ ХОЛМУ.

Дня 4. серпня с. р. вислала президія „Союза визволеня України" у Відни до німецького ґенерал-фельдмаршала Макензена з нагоди здобутя Холму отсю телеґраму:

„Союз визволеня України, орґанізація російських Українців, має честь поздоровити Вашу Ексцеленцію і преславну німецьку армію, якій Ваша Ексцеленція видає приказн, а яка вже бореть ся на українській земли, з нагоди занятя **Холму, колишньої столиці українського галицько-володимирського королівства**".

На се желанє надійшла до президії Союза отся телеґрафічна відповідь:

„Німецькі жовніри дякують за поздоровленє на здобутій землї. — Макензен".

„ОСЬ-ТАК, ТО Я ПОНІМАЮ!"

Я не крию, признаю ся,
Як то я раз впив ся,
Й як до мене Москаль вражий,
„Чогось" учіпив ся.
„Панімаєш ти „по-русску"?"
Так він ми турноче,
Та я виджу, хоч і пяний,
Чого зволоч хоче.
Не стерпів я, — як 'го свисну,
„Істінно по русску";
— Ось так то я понімаю!
Візьми-ж на закуску!

Евген Жуковський, Бруклин.

УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ В АНҐЛІЙСЬКІЙ МОВІ

видані Українською Народною Радою в Америці з осідком в Джерзи Сіти, Н. Дж.

BOOKS ON THE UKRAINIAN QUESTION TO BE OBTAINED FROM:
THE UKRAINIAN NAT'L COUNCIL OF AMERICA,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

THE UKRAINE, reprint of a Lecture Delivered on Ukrainian History and Present-Day Political Problems by Bedwin Sands. London, 1914. (Illustrated).—Net $0.50.

MEMORANDUM on the Ukrainian Question in its National Aspect by Yaroslav Fedortchouk. London, 1914.—Net $0.50.

THE UKRAINE AND THE UKRAINIANS. By Stefan Rudnitsky Ph. D. (With three maps). Jersey City, N. J.—Net $0.25.

THE RUSSIAN PLOT TO SEIZE GALICIA (Austrian Ruthenia) by Vladimir Stepankovsky. Second edition enlarged. (With portraits and maps).—Net $0.25.

RUSSIA, POLAND AND THE UKRAINE. By Prof. Gustaf Steffen, Ph. D., Professor of Economics and sociology in the University of Gothenburg (translated from the Swedish).—Net $0.25.

КУПУЙТЕ І ШИРІТЬ КНИЖКИ В АНҐЛІЙСЬКІЙ МОВІ ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ!

1-ша книжка Бадвіна Сендса п. з. „Україна" — коштує 50 цнт.

2-га книжка Ярослава Федорчука п. з. „Меморіял в українській справі" — коштує 50 цнт.

3-та книжка професора львівського університету д-ра Степана Рудницького п. з. „Україна й Українці" — коштує 25 цнт.

4-та книжка Володимира Степанківського п. з. „Російська змова на загарбане Галичини" — коштує 25 цнт.

5-та книжка шведського ученого професора університету дра Густава Стеффена п. з. „Росія, Польща й Україна" — коштує 25 цнт.

Книжки 1ша, 3-та і 4-та ілюстровані і в картами (мапами), чорними та кольоровими. Розмірно до коштів ціну визначено низку в тій цїли, щоби книжки як найбільше розширити та освідомити як найширші круги читаючої по анґлійськи публики про українську справу.

При замовленю кождої книжки треба додати 5 центів на почту. Книжки можна замовляти для себе і для другого. По одержаню гроший і адрес вишлеть ся сейчас замовлені книжки.

Українці у Злучених Державах і в Канаді! Поможіть Українській Народній Раді в її заходах для так важної загальної української справи!

Замовляйте скоро і як найбільше!

Замовленя треба посилати на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL COUNCIL,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Подає ся до відома всім інтересованим, що **УКРАЇНСЬКИЙ КРУЖОК САМООБРАЗОВАНЯ** в Шікаґо, Ілл. уряджує наукові виклади кождої середи о год. 8. вечером і кождої неділі о год. 2-ій попол. під ч. 1624 Вест Суперіор Ст. Молоді особи можуть дістати добру пораду, коли би хотіли пійти до якихсь шкіл. 108в—

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. Рождества Пр. Богородиці, від. 259, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що триквартальний мітінґ відбуде ся в неділю 19. вересня, о год. 2.30. На сім мітінґу контрольна комісія здасть своє справозданє, а крім того будуть полагоджувати ся инші важні справи. Кождий член має заплатити свій довг, а котрий сего не зробить, буде виключений з У. Н. Союза і з Братства. На сім мітінґу буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до У. Н. Союза після статута. — Т. Яремцьо, предс.; Д. Гнатьо, секр.; С. Троць, кас.

ТАБЕЛЬКА ПЛАЧЕНЯ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК

до каси Укр. Нар. Союза на фонд посмертний після кляс і віку.

Кляса A $250
Кляса AA $500
Кляса B $750
Кляса C $1000
Кляса BB $1500
Кляса CC $2000

Місячна вкладка є стала т. зн. член буде платити тусаму вкладку через ціле житє.

Кляса	A.	AA.	B.	C.	BB.	CC.
вік	на $250	на $500	на $750	на $1000	на $1500	на $2000
18	22	43	65	86	1.29	1.72
19	22	44	66	88	1.32	1.76
20	23	45	68	90	1.35	1.80
21	24	47	71	93	1.40	1.86
22	24	48	72	95	1.43	1.90
23	25	49	74	98	1.47	1.96
24	26	51	77	1.01	1.52	2.02
25	26	52	78	1.04	1.56	2.08
26	27	54	81	1.07	1.61	2.14
27	28	56	84	1.11	1.67	2.22
28	29	57	86	1.14	1.71	2.28
29	30	59	89	1.18	1.77	2.36
30	31	61	92	1.22	1.83	2.44
31	32	63	95	1.26	1.89	2.52
32	33	65	98	1.30	1.95	2.60
33	34	68	1.02	1.35	2.03	2.70
34	35	70	1.05	1.40	2.10	2.80
35	37	73	1.10	1.45	2.18	2.90
36	38	76	1.14	1.51	2.27	3.02
37	40	79	1.19	1.57	2.36	3.14
38	41	82	1.23	1.63	2.45	3.26
39	43	85	1.28	1.69	2.54	3.38
40	44	88	1.32	1.76	2.64	3.52
41	46	92	1.38	1.83		
42	48	96	1.44	1.91	[illegible]	[illegible]
43	50	1.00	1.50	1.99		
44	52	1.04	1.56	2.08		
45	55	1.09	1.64	2.17		
46	57	1.14	1.71	2.27		
47	60	1.19	1.79	2.37		
48	62	1.24	1.86	2.48		
49	65	1.30	1.95	2.60		
50	68	1.36	2.04	2.72		

Крім місячної вкладки після повисшої табельки кождий член без огляду на стан, вік і клясу платить еще 35 цнт. на слідуючі фонди: 10 ц. на фонд резервовий, 5 ц. на фонд убогих, 3 ц. на фонд народний і 17 ц. на фонд адміністраційний.

ОГОЛОШЕНЯ НАРОДНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ.

Звертаємо увагу всіх наших Земляків у Злучених Державах і Канаді, що Українська Народна Рада отворила щойно бюро під назвою „Народна Канцелярія" для уділюваня пояснень і інформацій при зносинах зі старим краєм.

До обсягу діланя „Народної Канцелярії" належить:

1) Посередничити в пересилці листів до старого краю. Належитість виносить 25 цнт. (В тій сумі містить ся вже оплата листу до старого краю, оплата листу зі старого краю і оплата листу до посилаючого).

2) Уділювати інформацій і вишукувати місце побуту кревних або знакомих в старім краю. Належитість на покрите коштів, переписки і оголошеня виносить 50 цнт.

3) Посередничити при пересилці гроший до старого краю. Гроші пересилають ся через найпевнійші компанії і по найвисшім курсі.

4) Уділювати ради і вказівки в справах спадкових, військових і т. п.

Інформації і ради, які мають значінє для ширшого загалу, будуть стало оголошувані в „Свободі".

„Народна Канцелярія" стоїть в зносинах зі всіми важнійшими комітетами і товариствами в старім краю.

Просимо відноситися ся до нас з повним довірєм. Бюро заложене не для зисків, але для охорони наших земляків перед визиском.

Цїлий чистий зиск з доходів бюра призначений на „Фонд визволеня України".

Всі чеки, мені ордери і листи адресувати і посилати на адресу:

INFORMATION BUREAU,
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Народна Канцелярія
„Укр. Нар. Ради" в Америці.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєсь ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує се; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Іван Хоміцкий пошукує **ІВАНА ОЛІЙСЬКОГО**, з Веренчанки, повіт Заставна, Буковина. Минувшого року перебував в Тітусвіл, Па. Відомість заслати на адресу: I. Kisil, 29 E. 7th Street, New York, N. Y. 107-108

ПРИЙМЕ СЕЙЧАС ПОСАДУ до заряду домом у священика, знаменита кухарка, працьовита і інтелїґентна женщина. Ласкаві зголошеня просить ся висилати на адресу: Posada c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 107-110

Пошукую свою сестру **ТЕКЛЮ** і шваґра **ІВАНА РУДОГО**, з села Старе місто, пов. Підгайці, Гал. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосить ся до: Harry Korpan, Box 19, P. O. Montmatre, Sask., Canada. 108

Пошукую **ФЕДОРА ВІВЧАРЧИКА**, зі села Парагичі, повіт Товмач, Гал. Перебував в 1914 році в Шікаґо, Ілл. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Oleksa Wasylyshyn, Deweyville, Texas. 108

Прошу **ОЛЕКСУ СИДОРАКА** або його сестру, щоби зголосили ся до мене по лист, який прийшов зі старого краю від Вашого брата Романа Сидорака, котрий служить при Січових Стрільцях враз з моїм братом в Галичині. — Роман Сидорак, пов. Бережани. — Адреса: Tekla Shawinska, 524 E. 5th St., New York, N. Y. 108-100

ПОШУКУЮ ФАРМУ ДО ВИНАЙМУ з цілим інвентарем, або без інвентаря. Голоситись на адресу: A. Malek, 745 Brayton Ave., S. W., Cleveland, Ohio. 108-109

— В важній справі просить ся о подане адреси **ВП. П. Т. ТАЛПАША**, родом з Лабови, повіту Сандецкого. Сам, або хто би знав про його адресу, зволить ласкаво донести на адресу: о. Ст. Подлуский, 340 — First St., Troy, N. Y. 108-110

Пошукую в важній справі своєї жінки **МАРІЇ МУРЗА**, котра з донькою Анною перед 14 роками мене опустила. Має перебувати в Мілвокі. Прошу Тя жено, зголоси ся а всьо Тобі прощу. Сама, або хто би знав про її адресу або смерть зволить ласкаво зголоситись на адресу: Mike Murza, 340 — First St., Troy, N. Y. 108-110

РОДИМЦЇ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

КОЖДИЙ ЧЛЕН „УКР. НАР. СОЮЗА" АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"

наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотіли би „Свободу" читати, отримає

ДАРОМ

РАХУНКОВУ КНИЖОЧКУ,

дуже практичну до обчислюваня всяких рахунків, вона є помічна так для бізнесменів як і для робітників.

Присилайте адреси до:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!